

KJAK

VILLUR LAXUR

Johan Mortensen

Á heysti ár 2000 seldi eg seinastu lastina av føroyskum villum laxi. Hetta vóru 12 tons frá TÚGVUSTEINI. Hesin ediligi og vakri fiskur var veiddur norðanfyri Føroyar á økinum har føroyskur, skandinaviskur og islendskur laxur hevur gingið á heimsins besta beiti frá Árílds tíð. Eg seldi laxin til ein kunda í Dublin sum eigur eitt stórt roykjarí. Eg forvitnaðist, hvat hann gjørdi við hesa exclusivu og dýru rávøru, jú, hann roykti laxin, og síðani var hann seldur fyri ein sera høgan prís til jødiskar samkomur í New York, har hann varð nýttur í sambandi við Sabattina, har máltíðin skal vera kosher, og har tað ikki verður hugt eftir prísinum.

Eg havi ofta huxað, at

hetta er eitt skúladømi uppá marketing. Hví gera vit føroyingar so lítið við slíka marknaðarføring og selja til kundasegmentir, har optimalur prísur fæst fyri vøruna! Annars hoyra vit í dag lítið og onki um marknaðarføring og sølu av okkara fiskavørum, hóast hetta er grundarlagið undir okkara samfelag sýnist hetta ikki at hava serliga stóran ans.

Umleið 2001 varð so semja um at gevast við veiðuni eftir villum laxi, og var tað navnframi íslendarin Orri Vigfusson, sum fekk hetta í lag. Orri keypti føroysku kvotuna og kvotuna hjá øðrum strandalondum. Orri var greiður yvir, at ovurhonds altjóða veiðan eftir villum laxi og hóttanin frá hinum alda laksinum, sum sleppur út, fóru at beina fyri villa laxinum og serliga tann laxastovnin, sum heldur til í islendsku áunum. Ætlanin hjá Orra eydnaðist, og hevur hann bjargað laxastovnunum í islendsku áunum. Laxaveiðan í Islandi er í dag ein risainntøka hjá Islandi og hevur nógv at siga fyri ferðamannavinnuna. Nógv kend fólk fiska har á hvørjum sumri, millum annað Eric Clapton og George Bush. Orri Vigfusson átti nógvar vinir bæði her á landi og kring allan heimin. Hann var ein

Orri Vigfusson

úrmælingur og ein hin besti sendimaður Íslands, vit eru nógv sum sakna hann.

Ein villur laksur er veruliga ein uppliving ; liturin, allir fjaðrarnir, tjúkka sporlið, ljósareyði liturin, muskulaturur av at berjast við havstreymarnar og so eyðkendi smakkurin.

Tað var langt síðani, eg hevði sæð ein villan laks. Nú bráðliga eitt kvøldið í oktober í áarføri kemur ein vinmaður, Føroya besti laxaveiðumaður, til mín við einum villum laxi. Hesin laxur hevði funnið vegin aftur til Leynará, har hann varð klaktur, hevði bart seg gjøgnum lús og kemikalir og so enda sítt lívsskeið á Leynarvatni, ein stór-fingin gáva, sum eg var sera fegin um.

Tað var ein stór løta at hava henda lax á hondum og at njóta sjónina av hesum fullkomna skapningum og so hin eyðkendi lukturin av slibuni. Síðani varð hann hegnisliga roykstur av Sjógæti. Tað var ein sublim løta at royna hann, smakkurin so himmalskur – og hann verður goymdir til jólaborðið.

Vit eiga at seta lax út í føroyskum áum í stórum nøgdum. Somuleiðis eiga vit aftur hava økir í Føroyum, har ongin aling er loyvd hinum villa laxinum og villa sjósíla stovninum at frama!

Minningarorð um Arnbjørn Borgarlið

Vit vistu væl, at hervilig sjúka hevði fingið fastatøkur á honum. Kortini kom tað sum ein skelkur mánamorgunin 15. oktober, tá tíðindi bórast um, at Arnbjørn Borgarlið ikki var millum okkum longur. Ein starvsfelagi hevði lagt árarnar inn fyri seinastu ferð.

Arnbjørn var ein sera gløggur og evnaríkur maður, men róligur og stillfórur sum hann var, gekk hann ikki og veipaði við ørmunum,

heldur gekk hann stillisliga um hurðarnar. Hann var ikki ein, ið tosaði nógv. Tó kundi hansara djúpa klára rødd onkuntíð hoyrast við einari viðmerking um okkurt av dagsins málum. Tí hóast hann ikki brúkti so nógv orð, hevði hann sínar meiningar um tey flestu viðurskifti.

Presturin nevndi í talu sínari í Vesturkirkjuni, tann dagin Arnbjørn fór til jarðar, at hann var so vælskipaður. Hetta kunnu vit, sum arbeiddu

saman við honum á Sjómannskúlanum, seinni Vinnuháskúlanum, ikki annað enn vera samd í.

Hann var sjáldsama vælskipaður í øllum, hann fekst við í sínum arbeiði. Hetta, saman við bæði breiðu og djúpu fakligu førleikunum, gjørdi, at tey arbeiðsøki, har Arnbjørn hevði ábyrgd, vóru væl umgingin. Tað, sum varð latið úr hondum hansara, var væl gjørgjort og ikki minst: altíð væl gjøgnumhugsað, áðrenn tað var latið úr hondum. Av tí sama var tað eisini lætt og hugaligt at arbeiða

saman við honum. Hann var ongantíð bangin fyri at geva av síni vitan, tá hann varð spurður.

Ein fyrrverandi lærari á Sjómannskúlanum segði einaferð: "Tað er so deiligt at hava skeið saman við Arnbirni. Eg óruddi og Arnbjørn ruddar".

Hann bar stóran alsk til okkara móðurmál, og hann var altíð góður í ráðum á økinum, tí eisini her hevði hann førleika framum tey nógvu. Nú er ongin Arnbjørn at spyrja um hetta ella hatta.

Arnbjørn hevur gingið sína seinastu vakt, onnur hava tikið við og soleiðis má tað bara vera.

Vit á Vinnuháskúlanum hava mist ein góðan, dugnaligan og væl dámdan starvsfelaga, og hann fer at vera saknaður av okkum.

Tó er missurin og saknurin størstur hjá tykkum, sum sita eftir og hava mist ein góðan mann, pápa, verpápa og abba.

Starvsfelagarnir á Vinnuháskúlanum.